

De toekomst van woonzorgcentra: lessons learned na COVID-19

Prof. dr. Anja Declercq
LUCAS & CESO, KU Leuven
Commissie Stad Mechelen
17 december 2020

Enkele cijfers (09/12)

<https://www.zorg-en-gezondheid.be/cijfers-covid-19>

Cumulatief totaal van de tot dusver gerapporteerde sterfgevallen

Plaats van overlijden	Vlaanderen		Brussel		Wallonië		België	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Ziekenhuis	4 146	50%	1 586	64%	4 043	60%	9 775	56%
<i>Bevestigde gevallen</i>	<i>3 986</i>	<i>96%</i>	<i>1 534</i>	<i>97%</i>	<i>3 895</i>	<i>96%</i>	<i>9 415</i>	<i>96%</i>
<i>Mogelijke gevallen</i>	<i>160</i>	<i>4%</i>	<i>52</i>	<i>3%</i>	<i>148</i>	<i>4%</i>	<i>360</i>	<i>4%</i>
Woonzorgcentrum	4 110	49%	863	35%	2 609	39%	7 582	43%
<i>Bevestigde gevallen</i>	<i>3 288</i>	<i>80%</i>	<i>426</i>	<i>49%</i>	<i>1 414</i>	<i>54%</i>	<i>5 128</i>	<i>68%</i>
<i>Mogelijke gevallen</i>	<i>822</i>	<i>20%</i>	<i>437</i>	<i>51%</i>	<i>1 195</i>	<i>46%</i>	<i>2 454</i>	<i>32%</i>
Andere residentiële collectiviteiten	36	0%	2	0%	39	1%	77	0%
Thuis en andere	16	0%	9	0%	31	0%	56	0%
Onbekend	17	0%	0	0%	0	0%	17	0%
TOTAAL	8 325	100%	2 460	100%	6 722	100%	17 507	100%

Vanwaar deze hoge cijfers in WZC?

- Kenmerken van de populatie
- Eerste aandacht ging naar ziekenhuizen
- Onderfinanciering wzc

- Ageïsme

Hoe moet de toekomst eruit zien?

OPINIE OUDERENZORG

Schaf rusthuizen gewoon af

Peter Janssen
Gerontoloog
donderdag 2 juli 2020 om 3.25 uur

Woonzorgcentra zijn te duur, achterhaald en broeihaarden voor ziekten. Bovendien wil niemand er later naartoe. Peter Janssen geeft acht redenen waarom we beter af zijn zonder rusthuizen.

Neen

En we mogen van de woonzorgcentra ook geen ziekenhuizen maken

Wat dan wel?

1. Versterk de inspraak van de bewoner
2. Versterk de woonzorgcentra en hun personeel
3. Diversifieer en personaliseer de woonzorgcentra

Versterk de inspraak van de bewoner

Wat wil hij of zij?

OPINIE

'Laten we leven aan de dagen toevoegen in plaats van enkel dagen aan het leven'

22/09/20 om 20:23 Bijgewerkt op 23/09/20 om 10:06

Jurn Verschraegen

Directeur van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen.

'We beseffen zeer goed dat corona nog een tijd ons leven zal beïnvloeden. Maar toch, is er dan echt geen perspectief voor wie zorg nodig heeft en zorg geeft?', schrijft Jurn Verschraegen van het Expertisecentrum Dementie samen met een groep mensen die werken in de zorg. 'Kwaliteit van leven moet voorop staan', schrijven ze voor de start van de Nationale Veiligheidsraad.

OUDERENZORG

Banger voor kamerisolatie dan voor corona

Het is mogelijk om aan infectiepreventie te doen zonder alle bewoners van een woonzorgcentrum op hun kamer op te sluiten, zegt Artsen Zonder Grenzen.

Veerle Beel

dinsdag 8 september 2020 om 16.55 uur

'Bewoners zijn banger om opnieuw van hun vrijheid beroofd te worden, dan voor een mogelijke besmetting met het virus.' © IT

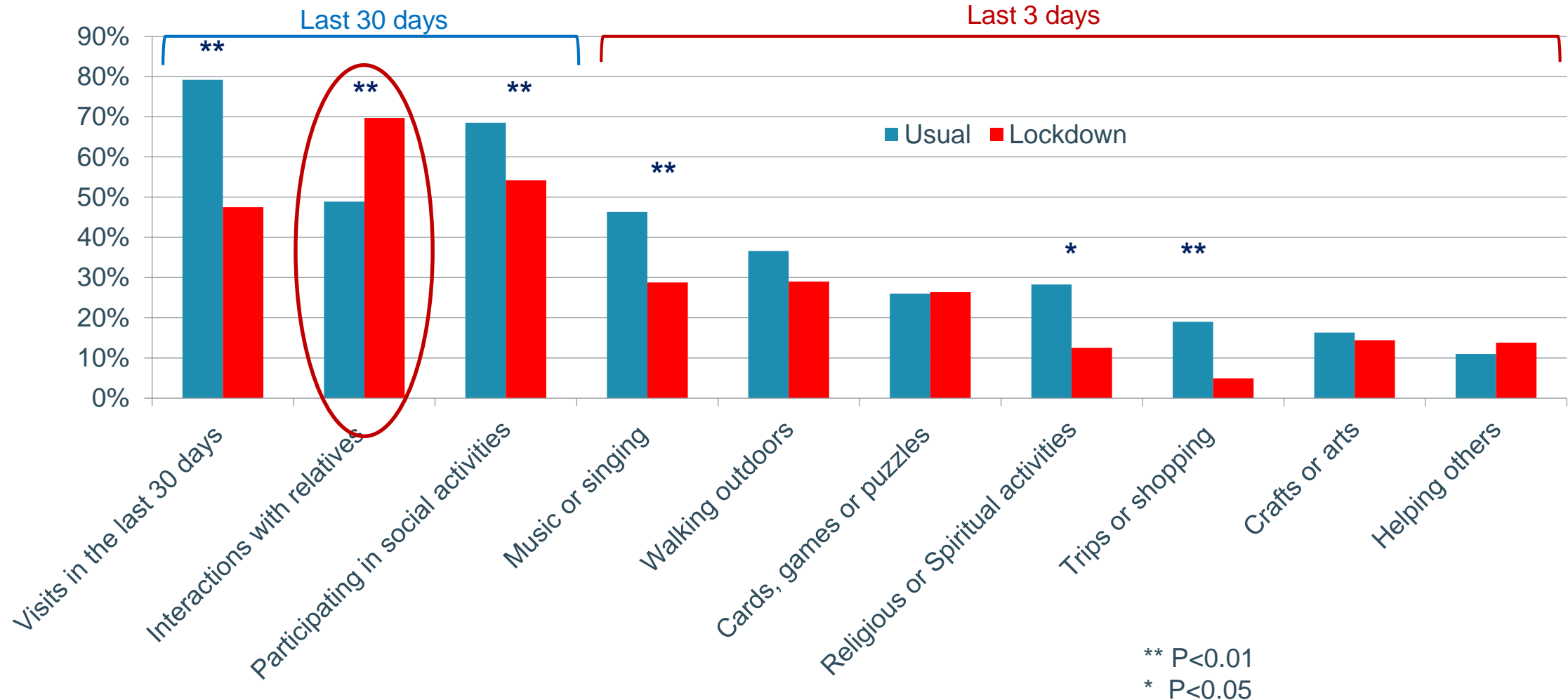
Niet elke bewoner wil hetzelfde

- Vroegtijdige zorgplanning
- Shared Decision Making

Nederlands onderzoek

- Hein van Hout, VUMC Amsterdam
- Op basis van NedRAI (zoals BelRAI) data

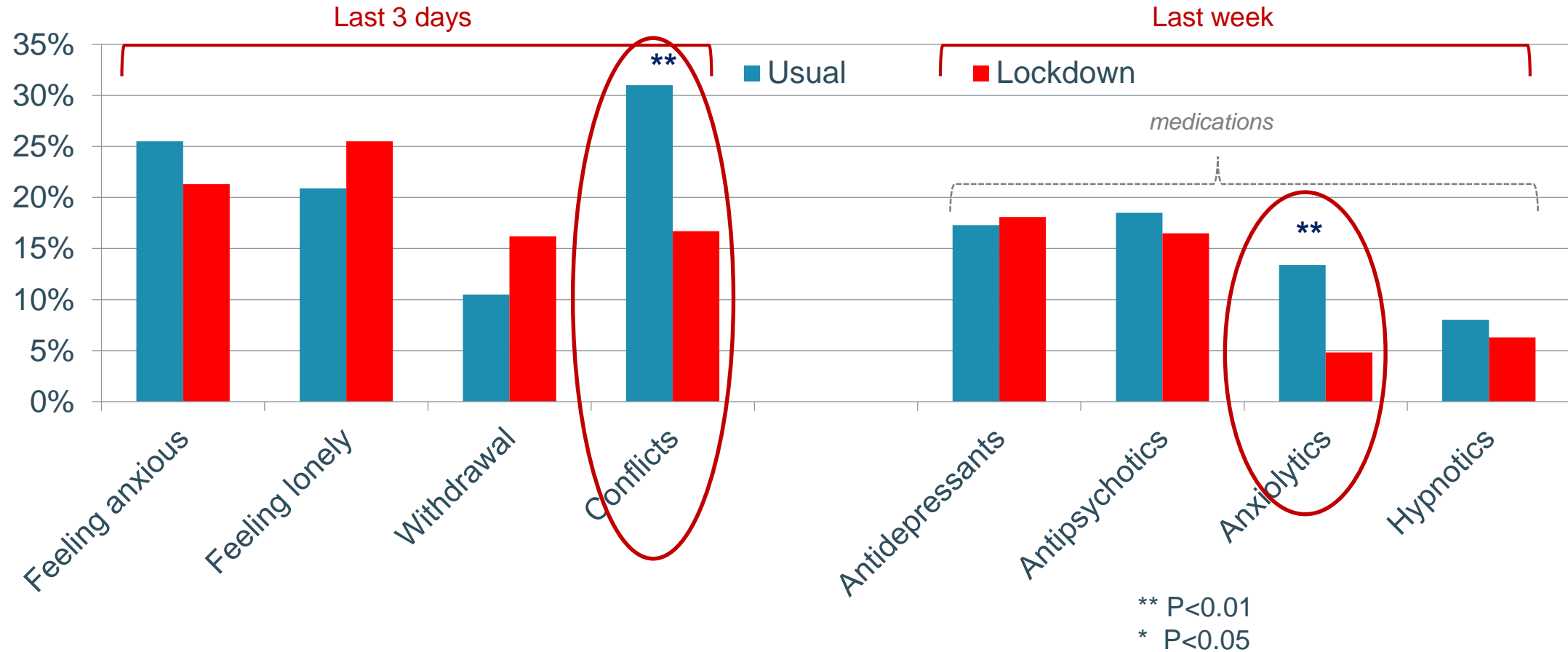
Impact on Social Activities: compensatory interactions

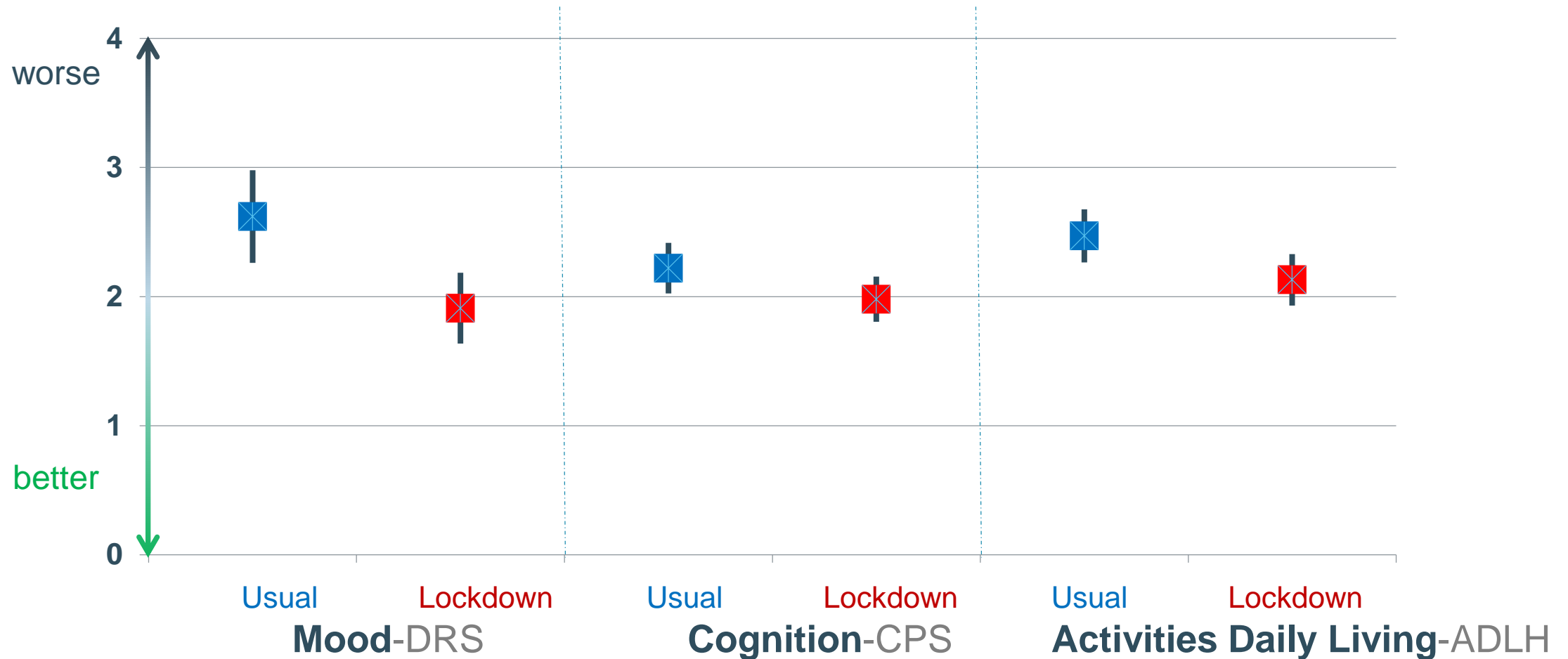
** P<0.01

* P<0.05

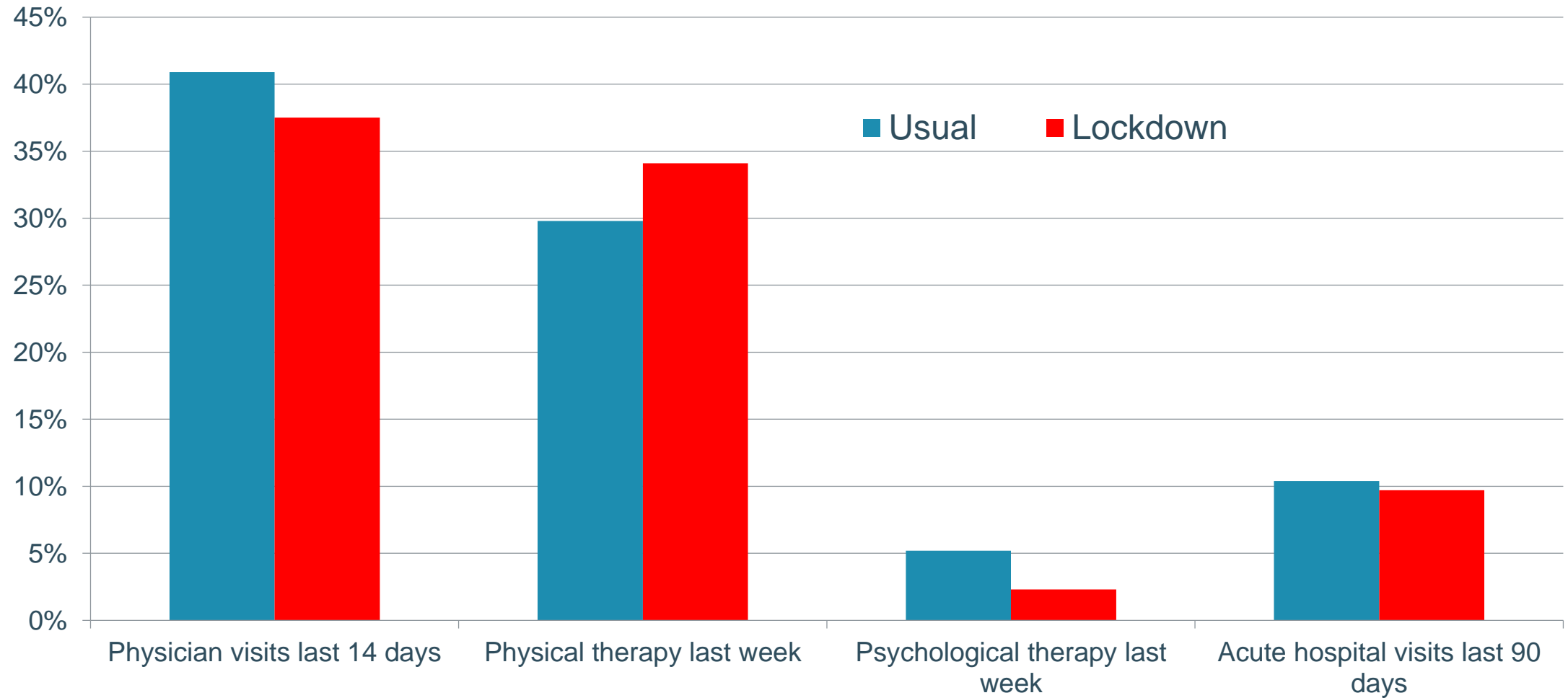
Impact on loneliness, conflicts, psychotropic medications

NO worse scores on Mood, Cognition, ADL last 3 days

No impact on care use

Wel situeren

- Verpleeghuizen die sterk bezig zijn met kwaliteit, betere financiering dan Vlaanderen, veel kleinschaligheid
- Resultaten gelijkaardig in New Brunswick, Canada – ook daar lokaal ingebedde, kleinschalige wzc

New Brunswick, Canada

“Though the number of residents who had in-person visits with family decreased from 73.2% before to 17.9% during lockdown (chi square, $P < .001$), the number of residents experiencing delirium (4.5%-3.5%, $P = .51$) and behavioral problems (35.5%-30.2%, $P = .19$) did not change. The proportion of residents with indications of depression decreased from 19.9% before to 11.5% during lockdown ($P < .002$). The final multivariate models indicate that the effect of lockdown was not statistically significant on depression, delirium, or behavioral problems. **Our analyses demonstrate that poor mental health outcomes associated with lockdown can be mitigated with thoughtful intervention and ongoing evaluation with clinical information systems. Policy makers can use outputs to guide resource deployment, and researchers can examine the data to identify better management strategies for when pandemic strikes again.**”

JAMDA

journal homepage: www.jamda.com

Special Article

Evaluating the Effect of COVID-19 Pandemic Lockdown on Long-Term Care Residents' Mental Health: A Data-Driven Approach in New Brunswick

Caitlin McArthur PhD, MScPT^{a,*}, Margaret Saari RN, PhD^{b,c},
George A. Heckman MD, MSc, FRCPC^{d,e}, Nathalie Wellens SLP, PhD^f,
Julie Weir BN, MN^g, Paul Hebert MD^h, Luke Turcotte PhD^d, Jalila Jbilou MD, PhDⁱ,
John P. Hirdes PhD, FCAHS^{d,j}

Andere resultaten

JAMDA
Journal of Post-Acute and Long-Term Care Medicine

LETTER TO THE EDITOR | [ARTICLES IN PRESS](#)

The impact of COVID-19 measures on well-being of older long-term care facility residents in the Netherlands

[Henriëtte G. Van der Roest, PhD](#)   • [Marleen Prins, MSc](#) • [Claudia van der Velden, MSc](#) • ...
[Elske Stolte, PhD](#) • [Theo G. van Tilburg, PhD](#) • [Danny H. de Vries, PhD](#) • [Show all authors](#)

Published: September 10, 2020 • DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jamda.2020.09.007>

- Zelfselectie, link verspreid door 357 verpleeghuizen
- 193 bewoners – 1609 familieleden – 811 zorgverleners
- Wel hoge cijfers eenzaamheid, depressie, onwelbevinden en gedragsproblemen

Tweede meting in in juni/juli

2 december 2020

De versoepeling van het bezoekverbod als gevolg van de COVID-19 pandemie heeft een positieve verandering gebracht in stemming en gedrag van bewoners in verzorgings- en verpleeghuizen. Met name de kwaliteit van leven verbeterde. Opvallend is dat de eenzaamheid onder bewoners wel hoog bleef.

<https://www.trimbos.nl/aanbod/webwinkel/product/af1855-de-impact-van-de-versoepeling-van-het-bezoekverbod-op-bewoners-van-verpleeghuizen-en-woonzorgcentra>

- Bewoners ontvingen gemiddeld weer twee tot drie keer per week bezoek.
- Net als tijdens het bezoekverbod, had ongeveer 1 op de 7 bewoners in de afgelopen 4 weken geen contact met familie of vrienden toen bezoek weer mogelijk was.
- Kwaliteit van leven werd vaker dan in mei belangrijker gevonden dan veiligheid.
- Bewoners en medewerkers waren het redelijk eens met de inrichting van de bezoeksregeling, familieleden scoorden iets lager.
- Medewerkers die deelnamen aan dit onderzoek hebben over het algemeen weinig tot geen inspraak gehad in de invulling van de bezoeksregeling.
- In eenzaamheid van bewoners veranderde ten opzichte van mei weinig, volgens bewoners en familieleden. Medewerkers waren iets positiever in hun oordeel.

Versterk de WZC

Personeel

Meer

Meer ondersteuning

Meer maatschappelijke waardering

Betekenis 'meer'

Je hebt gezocht op het woord: meer.

¹meer (*het; o; meervoud: meren*)

- 1 waterbekken dat van alle kanten door land ingesloten is

²meer (*hoofdtelwoord; vergrotende trap van veel*)

- 1 (*bijvoeglijk*) er is meer geld nodig
- 2 (*zelfstandig*) jij hebt veel boeken, maar hij heeft er meer, onder meer ... behalve andere zaken

³meer (*bijwoord; vergrotende trap van veel*)

- 1 in hoger mate: *meer dan vroeger; min of meer enigszins; des te meer* daarom nog meer
- 2 veeleer: *meer dood dan levend*
- 3 behalve het al vermelde: *wie waren er nog meer?*
- 4 vaker: *je moet wat meer komen*
- 5 verder, voortdurend: *hij kon niet meer werken; hij is niet meer* is overleden

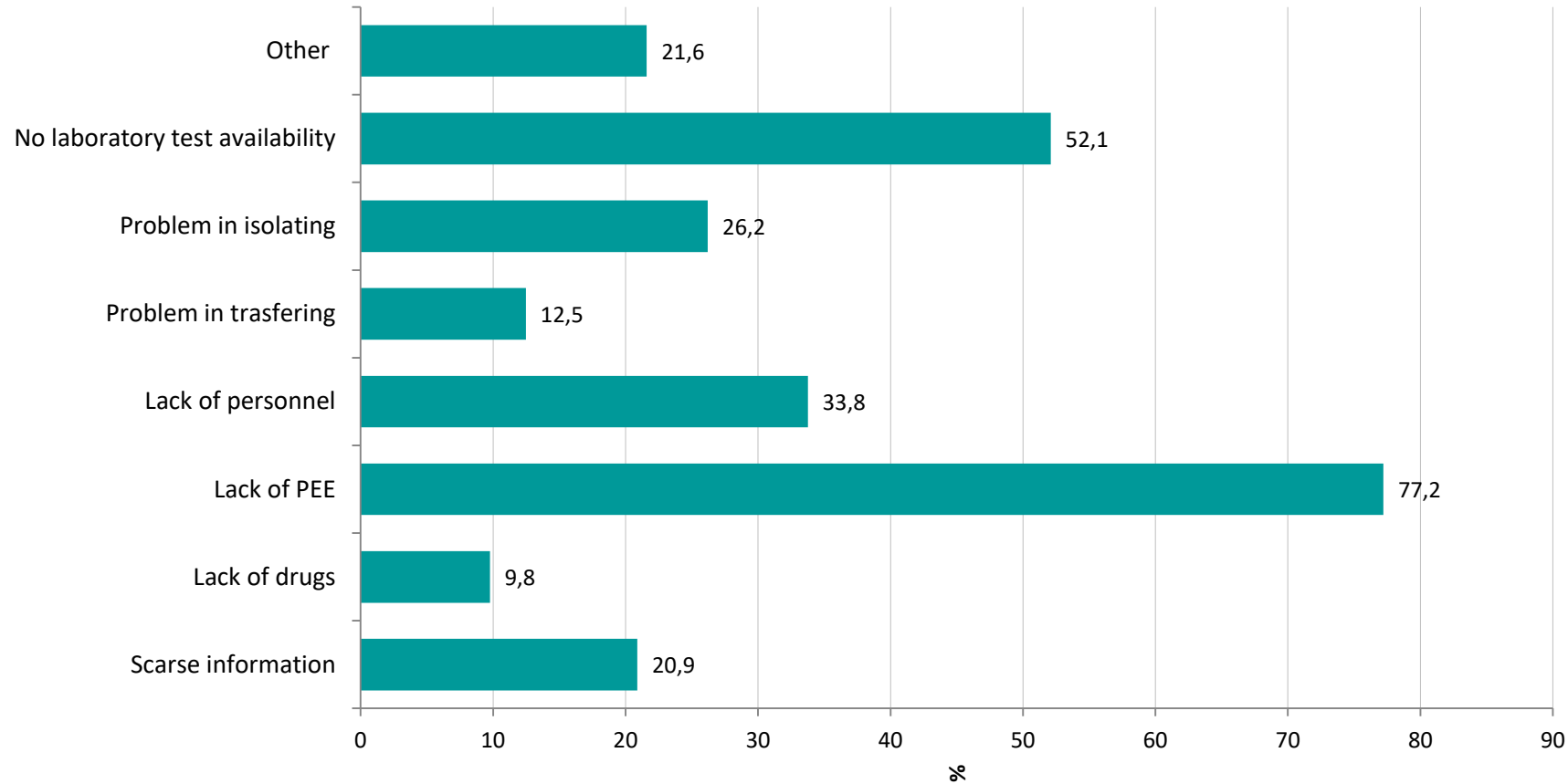
ME'er (*de; m,v; meervoud: ME'ers*)

- 1 (*Nederland*) afkorting van: lid van de mobiele eenheid

me·ren (*meerde, heeft gemeerd*)

- 1 een schip vastleggen

Modifiable risk factors in NH residents

Reported critical issues faced during the epidemic (March/April 2020)

Survey performed in 1356 nursing homes in Italy

Lombardo F et al. *submitted*

Modifiable risk factors in NH residents

Lack of personnel (OR=3.22, $p<0.001$)

Difficulties in transferring (OR=4.67, $p<0.001$)

Difficulties in isolating (OR=1.98, $p<0.001$)

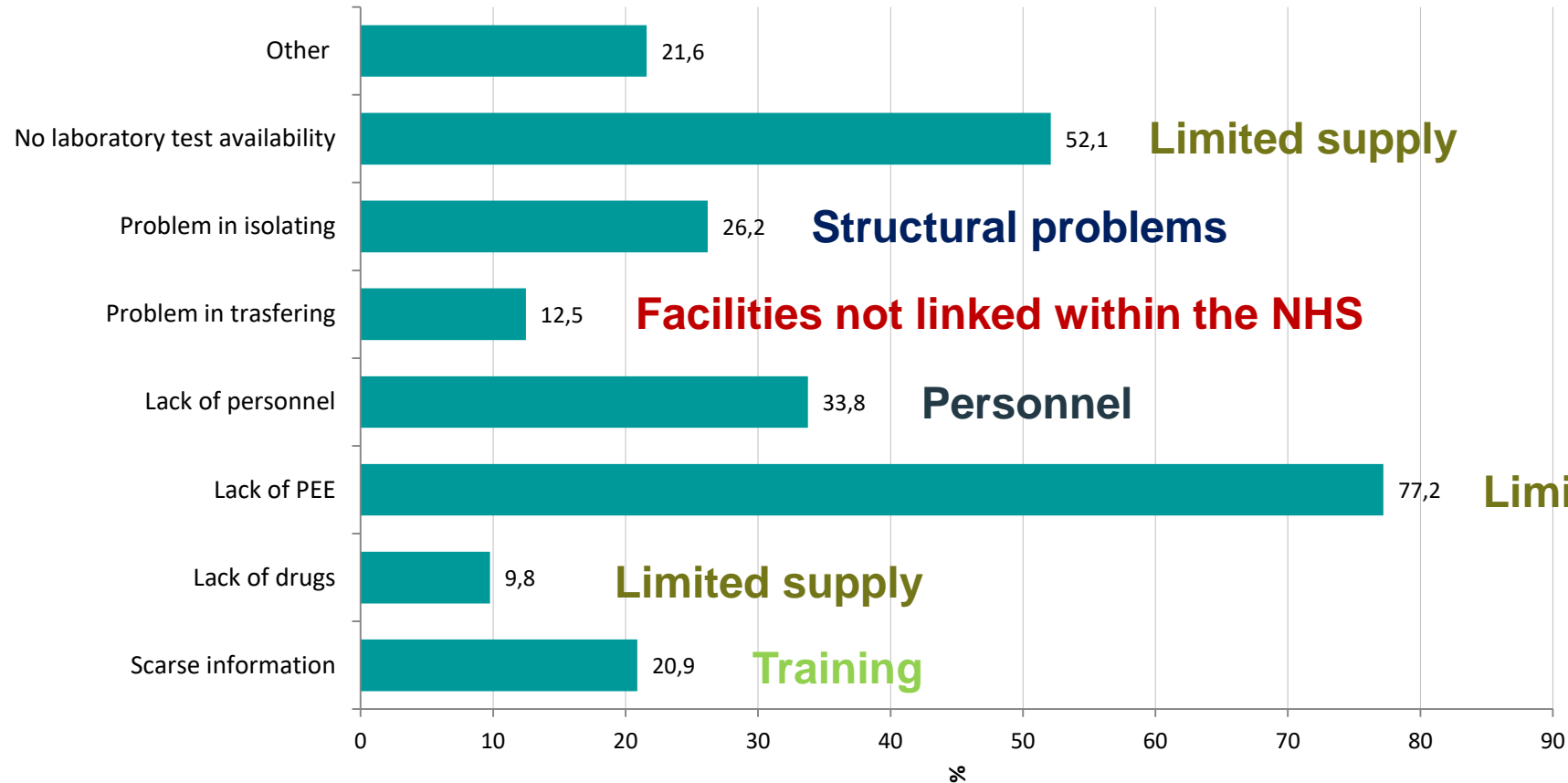
Size of the facility higher than the median of 60 beds (OR=1.50, $p=0.013$)

Geographic area (OR=7.6, 6.6, 3.3 for respectively N-W, N-E, Centre vs South)

were all positively associated to the no COVID-19 free status.

Lombardo F et al. *submitted*

Modifiable risk factors in NH residents

Reported critical issues faced during the epidemic (March/April 2020)

Survey performed in 1356 nursing homes in Italy

Lombardo F et al. *submitted*

Bouw andere en verschillende woonzorgcentra

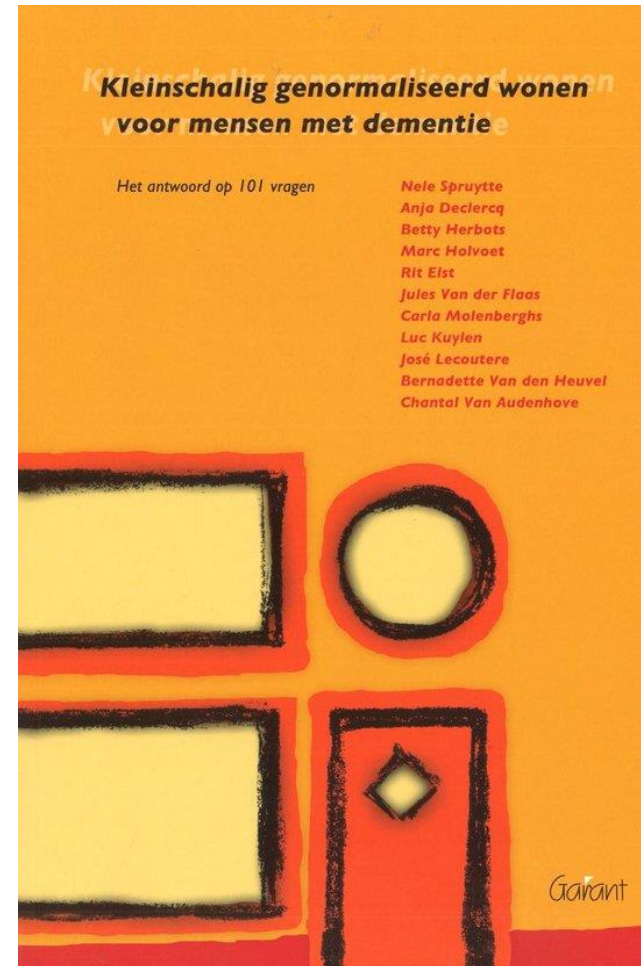
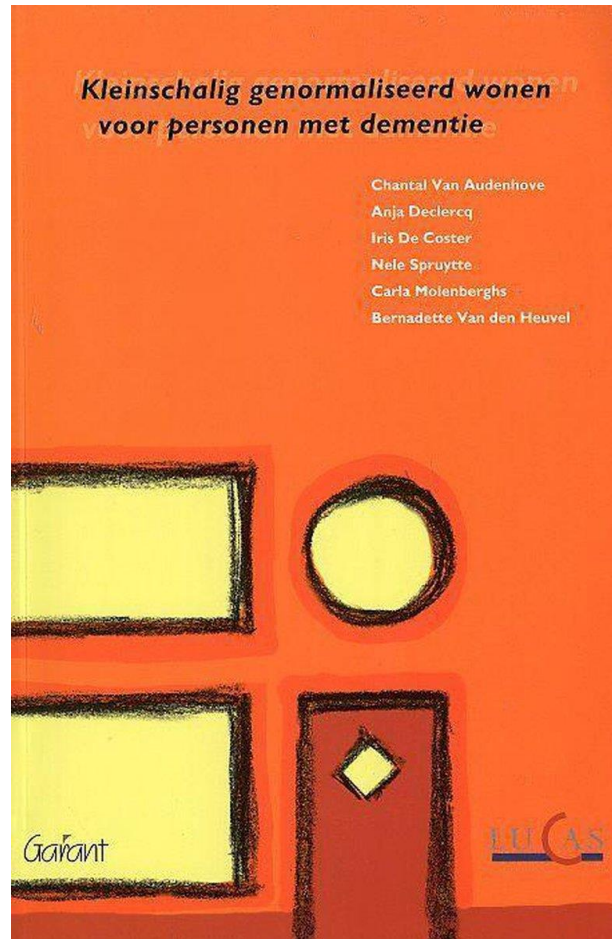
- Zorg dat wzc de diversiteit in de samenleving weerspiegelen
- Ouderen met een zorgnood willen niet allemaal hetzelfde

Kleinschaligheid

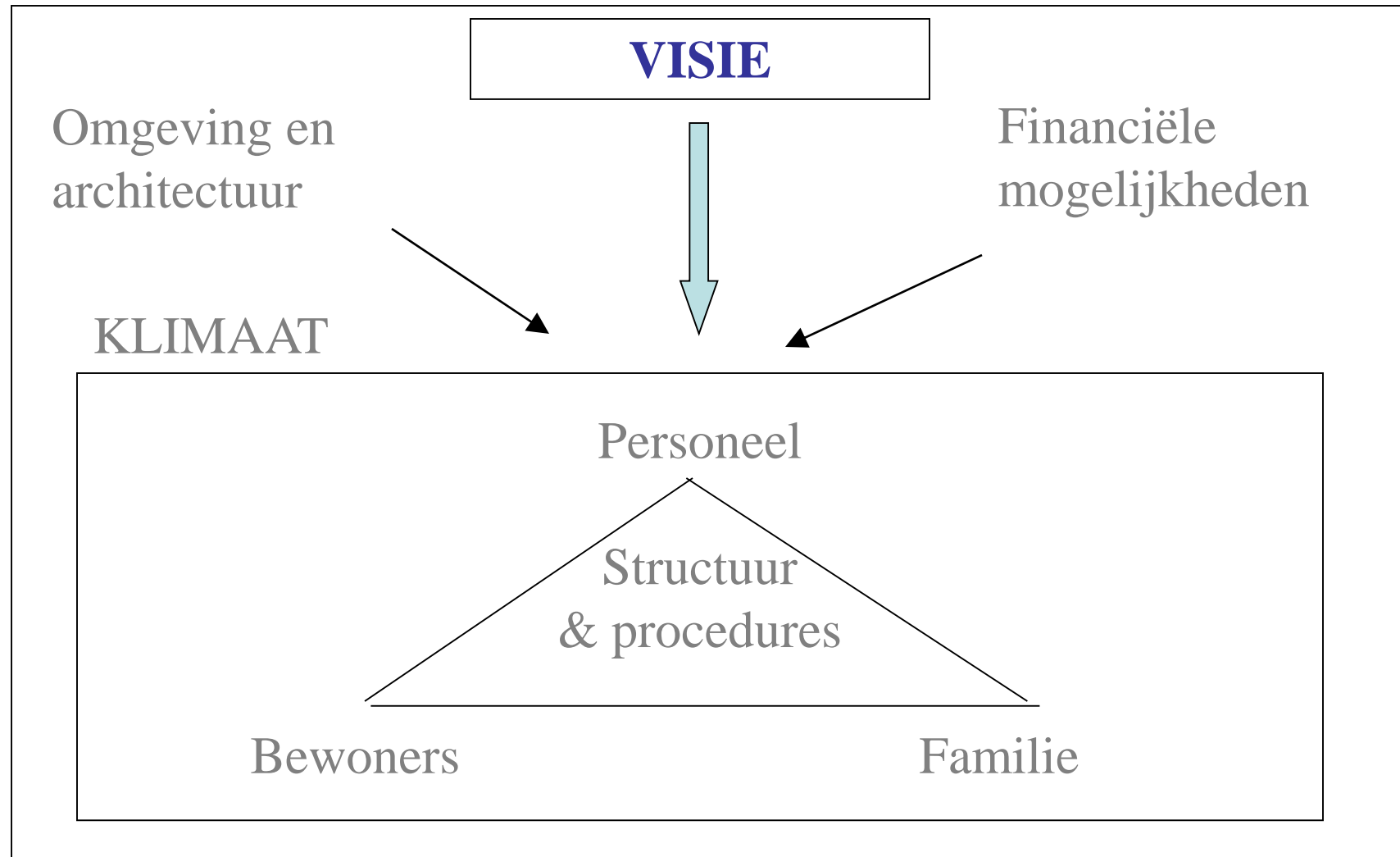
- Kleine groepen beschermen op zich beter tegen verspreiding van virus
- Het is niet de taak van het WZC om het virus buiten te houden, wel om te zorgen dat het zich niet verspreidt.
- Kleinschaligheid = middel, geen doel op zich
Kleinschalig genormaliseerd wonen is veel meer dan dat – persoonsgerichte zorg

Publicaties uit 2003 en 2009

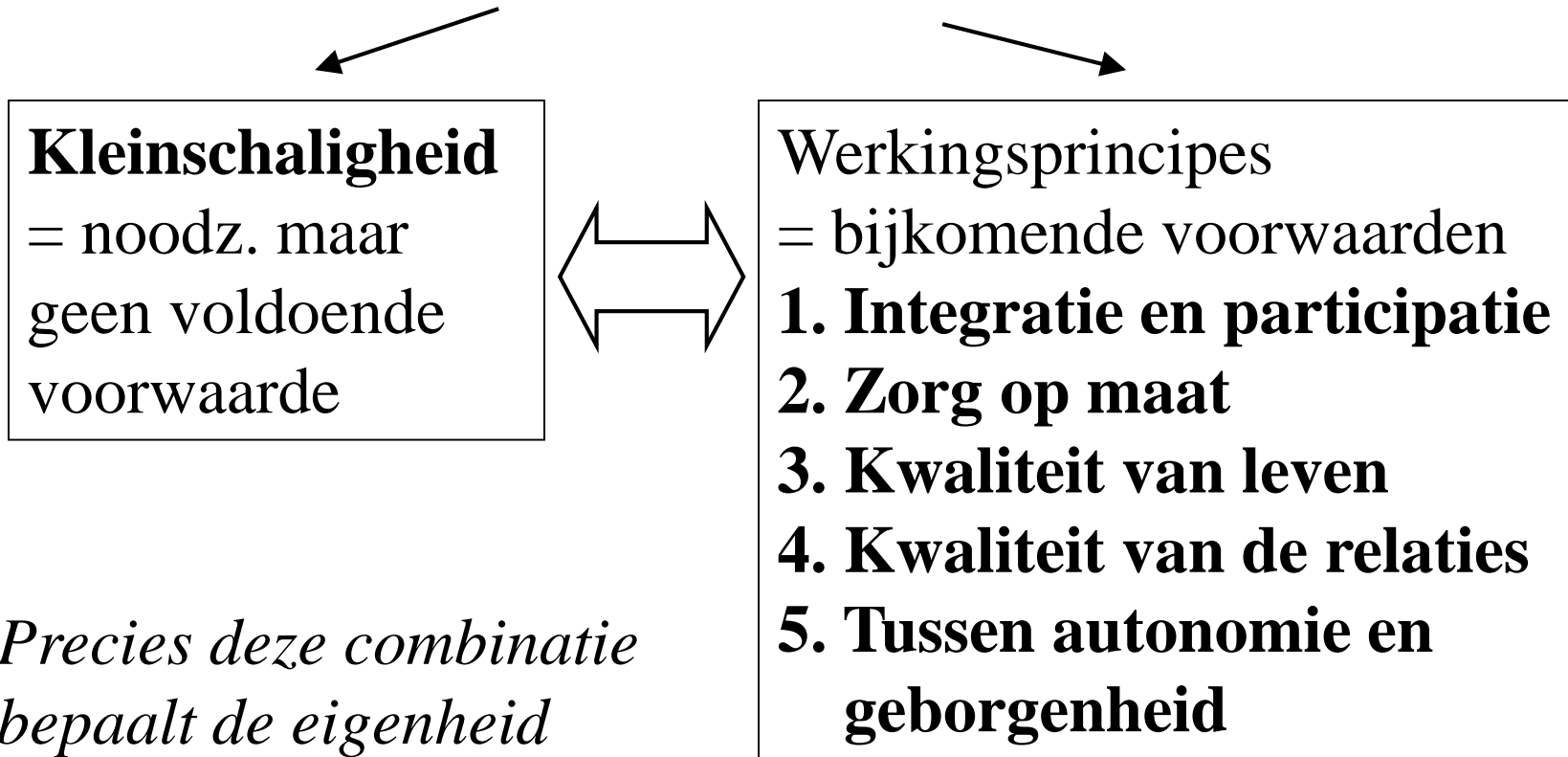
De visie: model

Maatschappelijke context

Begrippenkader – visie op wonen

Uitgangspunt = **NORMALISATIE**

*Precies deze combinatie
bepaalt de eigenheid
van kleinschalig en
genormaliseerd wonen*

Een woonzorgcentrum is een deel van het zorgsysteem en van de samenleving

Integratie en samenwerking

Integraal deel van de samenleving

Wel

1. Betrek de bewoners zelf in het beslissingproces
2. Debat over verhouding kwaliteit van zorg/gezondheid en kwaliteit van leven/welzijn
3. Verhoog de subsidies voor personeel
4. Verhoog de kwaliteit van arbeid voor het personeel
5. Monitor kwaliteit
6. Bouw andere woonzorgcentra
7. Samenwerking en integratie van zorg: maak wzc een deel van een gezondheids- en welzijnssysteem

Dr. Mike Ryan - Director of the World Health Organization's Health Emergencies Programme, leader of the team responsible for the international containment and treatment of COVID-19

*'... Fatality rates in care homes have been high, partly because the elderly are more vulnerable to the disease but also because the response has been lacking, leading to some centres being overwhelmed, with bodies left unattended in rooms even in some rich countries ... Fatality rates in care homes have been high, accounting for up to 80 percent of COVID deaths in some high-income countries... **Access to healthcare in COVID-19 has not been fair. We need to fundamentally rethink the relationship we have with older generations and the way in which we provide care for that generation...***'

Leestips

- http://www.ose.be/EN/publications/ose_paper_series.htm (opinion paper 23 - te downloaden)
- <https://www.balsillieschool.ca/the-long-term-care-pandemic-international-perspectives-on-covid-19-and-the-future-of-nursing-homes/>
- <https://www.sampol.be/2020/06/het-woonzorgcentrum-van-de-toekomst>